

SDÍLENÉ PRIORITY 2030+

Co je třeba zařídit, aby se všechny děti mohly učit naplno a s radostí?

verze 1.0, červen 2020

Sdílené priority jsou:

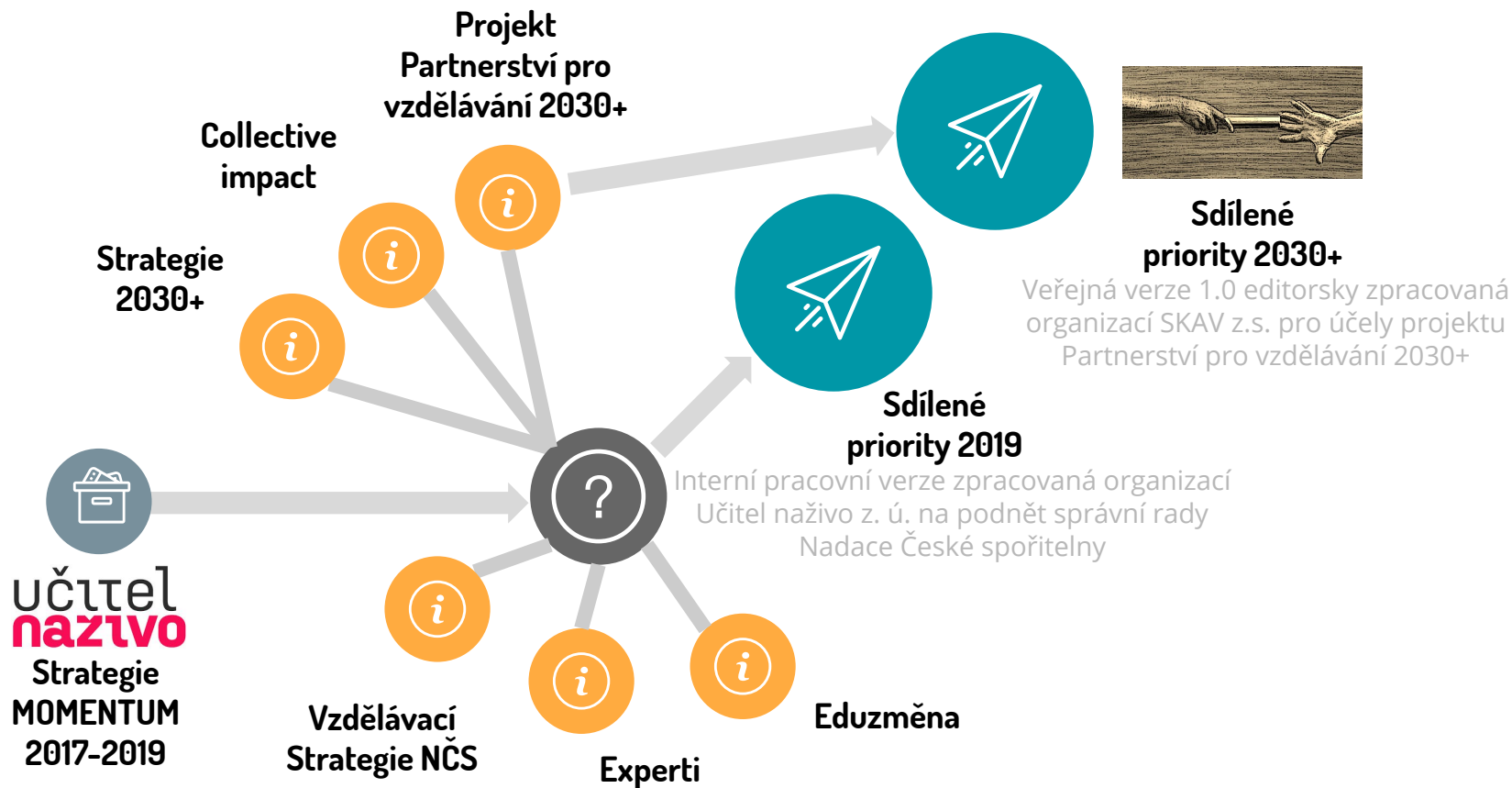

**Naše hypotéza, co může
nejlépe zařídit, že se každé
dítě v každé škole bude učit
naplno a s radostí.**

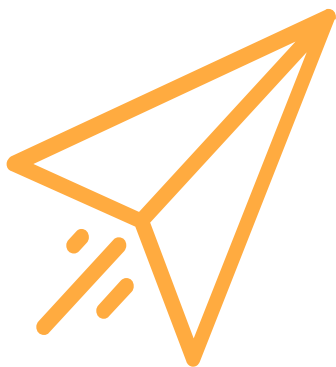
Dokument:

1. Pracovní rámec pro diskusi spolupracujících organizací o tom, co má největší vliv na zlepšování učení dětí ve škole.
2. Vstřebává zpětnou vazbu z diskuse a může se aktualizovat.
3. Uspadňuje vznik společného porozumění cílům a možnostem zlepšování celého vzdělávacího systému.
4. Uspadňuje efektivnější koordinaci činností a sdílení expertizy ve snaze dosahovat společných cílů.
5. Slouží organizacím zapojeným do projektu *Partnerství pro vzdělávání 2030+* i dalším organizacím, které mají zájem.

Kde se vzaly Sdílené priority?

Struktura dokumentu

- 1 Kam chceme a kde jsme?
- 2 Co nejvíc ovlivňuje učení dětí?
- 3 Co dokáže zlepšovat učení dětí?
(teorie změny)
- 4 Co všechno je třeba udělat?
(praxe změny)
- 5 Informační zdroje
- 6 Autoři

1

KAM CHCEME A KDE JSME?

vize, cíle a popis současného stavu

Usilujeme o společnost,
která je sociálně soudržná,
spravedlivá, ohleduplná ke všem
živým bytostem a životnímu
prostředí, založenou na svobodě
a zodpovědnosti každého
jedince.

Společnost

Vzdělávání

Smyslem vzdělávání
je, aby každý mohl rozvíjet
co nejlépe svůj potenciál, najít
své místo ve společnosti a prožít
spokojený život.

Vize

**Všechny děti se učí naplno
a s radostí, s rovnými šancemi
a ze školy odcházejí připravené
na výzvy a příležitosti
světa 21. století.**

Zlepší se kvalita učení dětí a všechny dostanou stejnou šanci

Budou ve škole spokojenější.

Děti budou školu vnímat jako smysluplnou a užitečnou součást svého života, budou se do ní těšit. Budou v ní růst jako lidé – například zjistí, v čem jsou jejich silné stránky, a kde potřebují podporu, najdou, kde jsou úspěšnější a budou se v tom zlepšovat. Budou se těšit na ostatní spolužáky, na učitele. Naučí se vycházet s ostatními, i když jsou jiní. Setkají se s respektem a přijetím.

Budou aktivnější a zapojenější do výuky, života školy i komunity.

Budou v hodinách aktivní, budou rozumět tomu, proč a co se učí, proč je to pro ně relevantní dnes i v budoucím životě. Budou se chtít učit nové věci, hodně se ptát a objevovat. Budou překonávat i to, když jim něco nepůjde, pomáhat si navzájem. Budou se zajímat o to, jak se mají ostatní a jak jejich škola funguje. Budou přicházet s nápady a realizovat řešení problémů. Stanou se spolutvárci dění ve škole i širší komunitě. Budou se tak učit být zodpovědnými členy společnosti, občany své země.

Získají více kompetencí pro osobní, občanský i profesní život v 21. století.

Získají více relevantních kompetencí – tj. zejména v těch oblastech, které vedou k vyšší osobní spokojenosti, aktivnímu občanskému životu a nalezení své vlastní udržitelné profesní dráhy v životě. Vzdělávací cíle definované v RVP si osvojí do větší hloubky. Budou lepší v základních gramotnostech (čtenářská, matematická, digitální, přírodovědná). Budou absolventy s udržitelnou a rozvíjející se profesní drahou v kontextu měnícího se světa.

Bude méně záležet na náhodě/štěstí (na rodinu, školu, učitele, zdraví apod.).

Úspěch a výsledky dětí budou méně než dnes záviset na tom, do jaké rodiny se dítě narodí – jestli ho rodiče podporují nebo ne, nebo dokonce zda mají kde bydlet. Děti z rozmanitého prostředí se budou dostávat do podobně kvalitních škol, kde dostanou srovnatelně kvalitní vzdělání. Jejich úspěch tak bude mnohem více o nich a jejich nasazení, méně o náhodě.

Jak poznáme, že se to zlepšuje? Data.

Konkrétní indikátory a nástroje budou muset být navrženy v synergii se Strategií 2030+, zde přehled zdrojů dostupných dnes.

Budou ve škole spokojenější.

- Jak rády děti chodí do školy (TIMSS)
- Celková spokojenost (well-being) (PISA)
- Výskyt šikany (PISA)
- Psychosociální gramotnost (NUDZ)
- Rizikové chování (PISA, PČS)
- Motivace ke studiu, profesní ambice (PISA)

Budou aktivnější a zapojenější do výuky, života školy i komunity.

- Aktivní charakter výuky, jiné než frontální formy výuky (ČŠI, TIMSS)
- Způsob výuky občanské výchovy (kritické myšlení, aktivní formy zapojení) (ICCS)
- Participace žáků na chodu školy – parlamenty atd. (ČŠI)
- Míra individualizace vzdělávání (ČŠI, EDUin)
- Pocit zapojení do školního prostředí, sociální integrace ve škole (PISA)

Získají více kompetencí pro osobní, občanský i profesní život v 21. století.

- Čtenářská gramotnost (PIAAC, PISA, TIMSS)
- Matematická gramotnost (PISA, TIMSS)
- Digitální gramotnost (PISA, TIMSS, ICILS)
- Přírodovědná gramotnost (PISA, TIMSS)
- Mediální gramotnost (ČŠI)
- Předčasné odchody ze vzdělávání (Eurostat, TIMSS)

Bude méně záležet na náhodě/štěstí (na rodinu, školu, učitele, zdraví apod.).

- Gramotnosti (čtenářská, matematická, přírodovědná, mediální) (PISA)
- Regionální nerovnosti ve výsledcích (PISA)
- Vliv sociálního původu na výsledky žáků (PISA, PIAAC), vzdělanostní mobilita
- Předčasné odchody ze vzdělávání (regionální diferenciacie) (Eurostat)
- Rozdíly v rané a předškolní péči (Eduzměna)

Jak jsme na tom: Spokojenost dětí (I)

Čeští žáci, dle mezinárodního srovnání, relativně **nejméně často** říkají, že **rádi chodí** do školy (TIMMS 2015).

Na konci základní školy a na začátku středního vzdělávání vyjadřují čeští žáci oproti průměru PISA výrazně **podprůměrnou motivaci ke studiu** (PISA 2018).

Až 20 % žáků v ČR zažívá šikany ve škole (Kolář, 2016). V mezinárodním srovnání je výskyt šikany v našich školách nadprůměrný (PISA 2018).

Podprůměrné výsledky mají české školy **v míře podpory**, kterou dostávají žáci od učitelů v rámci výuky (podpora při nepochopení učiva, stimulace dalšího rozvoje apod.) (PISA 2015).

Čeští žáci mají spíše **podprůměrnou motivaci uspět a celkové vzdělávací ambice** ve srovnání ostatními zeměmi OECD (PISA 2015).

Celková **životní spokojenost** (life satisfaction) žáků ZŠ je v ČR výrazně **pod úrovní zemí OECD** (PISA 2015).

Jak jsme na tom: Spokojenost dětí (II)

20 % učitelů základních škol trpí syndromem vyhoření, **65 % má rizikové symptomy vyhoření** (Martanová & Smetáčková, 2016).

Běžně dochází k **rozpoznání duševních potíží u dítěte příliš pozdě** – až v okamžiku, když je situace vystupňovaná či krizová (McDaid, 2011).

Důsledky vyhoření u učitelů: nižší efektivnost a schopnost pozitivně ovlivňovat žáky, nižší úspěchy studentů, nízká výkonnost, vyšší riziko onemocnění a předčasný odchod či změna zaměstnání (Greenberg, Brown, & Abenavoli, 2016).

Sebevražednost mladých lidí ve věku 15–19 je v ČR **třetí hlavní příčinou úmrtí** (téměř 30 % ze všech úmrtí za rok 2016) a v pořadí druhou ve věkové skupině 15–29 let (ČSÚ, 2017).

1 z 5 mladých lidí v populaci trpí nejméně jedním **duševním onemocněním** (Patel, Flisher, Hetrick, & McGorry, 2007).

Většina duševních poruch začíná nejčastěji v období **mezi 12 až 24 rokem** (Kessler, Bergland, Demler, Jin, & Walters, 2007). Většina lidí v tomto věku nedostává potřebnou psychologickou péči (Patton et al., 2016).

Jak jsme na tom: Zapojení dětí

V ČR je oproti zahraničí **převaha frontální výuky**, nižší užití metod založených na samostatné práci žáků nebo práci v menších skupinách bez přímého dohledu učitele (TIMSS 2015).

Spíše **pasivní zapojení žáků** do činností školy. V rozhodování převažuje iniciativa pedagogických pracovníků (ČŠI 2018).

Spíše **podprůměrná integrace žáků** do školního prostředí (častější exkluze, izolace apod.) (PISA 2015).

Občanská výchova je **zaměřená na výuku fakt**, a nikoliv kompetencí (ICCS 2010).

Spíše **nízká společenská, občanská a politická angažovanost** žáků. Nízká důvěra v instituce a nízká plánovaná politická participace (ICCS 2010).

Celková **občanská pasivita mladých lidí**, nízké zapojení a angažovanost ve vztahu k NNO (COV 2012).

Jak jsme na tom: Výsledky dětí

Na konci ZŠ dosahují čeští žáci **průměrných výsledků** v hlavních oblastech gramotnosti (PISA 2015).

Dochází k **dlouhodobému mírnému zhoršení výsledků** matematické a přírodovědné gramotnosti na konci ZŠ a začátku SŠ (PISA).

Rostoucí podíl tzv. early-school leavers (lidí ve věku 18–24 let, kteří se již nevzdělávají a nedosáhli středního vzdělání) (Infoabsolvent 2018a).

Silný důraz na fakta. ČR je zemí, kde je faktickým vědomostem věnováno ve výuce výrazně nadprůměrné množství času (TIMSS 2015).

V mezinárodním srovnání relativní **zaostávání výuky čtenářské gramotnosti** v posledních dvaceti letech (PIAAC, PISA).

Jak jsme na tom: Rovné šance dětí

Velmi silný vliv socioekonomického zázemí škol na vzdělávací výsledky českých žáků (PISA 2019).

ČR patří mezi sedm zemí s **nejvyšším vlivem** ekonomického, sociálního a kulturního **statusu rodiny na výsledky dětí** (PISA 2015). Silné jsou i další faktory jako kvalita bydlení apod. (MPSV, Median).

Neúčast dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí **v předškolní péči**. Obecně nízké zapojení dětí do rané a předškolní péče.

V mezinárodním srovnání **nižší vzdělanostní mobilita**: Snížené šance dětí s rodiči bez středního vzdělání na dosažení vysokoškolského vzdělání.

System je výrazně selektivní, ačkoli **vliv pedagogického působení víceletých gymnázií** na výsledky žáků je **neprůkazný** (CLOSE 2018).

Silný **důraz na volbu školy** ze strany rodiny (Median 2018, PČS).

2

CO NEJVÍC OVLIVŇUJE UČENÍ DĚTÍ?

mapa systému a jeho vlivu na učení dětí ve škole

Děti ovlivňuje složitý ekosystém aktérů

16

ŠIRŠÍ SPOLEČNOST

INFLUENCERŮ

Výrazné osobnosti ovlivňují veřejné mínění i systémové aktéry.

VZDĚLÁVÁNÍ

200 mld. rozpočet, 2500 zřizovatelů, stovky organizací a tisíce projektů ovlivňujících školy (MŠMT, OPŘO, VŠ, krajská vzdělávací zařízení, školská poradenská pracoviště, NNO, projektové šablony EU, ...)

ŠKOLA

10 800 škol (MŠ, ZŠ, SŠ)
150 000 učitelů
1 700 000 žáků

DĚTI

SOCIÁLNÍ SYSTÉM 16 % dětí

ZDRAVOTNÍ SYSTÉM 9 % dětí

RODIČE DĚTÍ

Na rodičích záleží

V ČR má mimořádně velký vliv na vzdělání to, kde a komu se narodíte.

Víc, než by bylo nutné

19 % úspěchu českých dětí v přírodních vědách závisí na rodinném zázemí. Průměr OECD je 13 %, ve Finsku je to 10 %.

Různá podpora/zátěž

Z rodiny přicházejí děti s různou mírou podpory i zátěže.

Rozhodují o škole

Rodiče mají zásadní vliv na to, jakou školu bude jejich dítě studovat a jak vysoké má studijní aspirace.

Ředitelé a učitelé jsou rozhodující

Cokoli má mít ve vzdělávání dopad na učení dětí, je nakonec vykonáno zejména učiteli nebo řediteli.

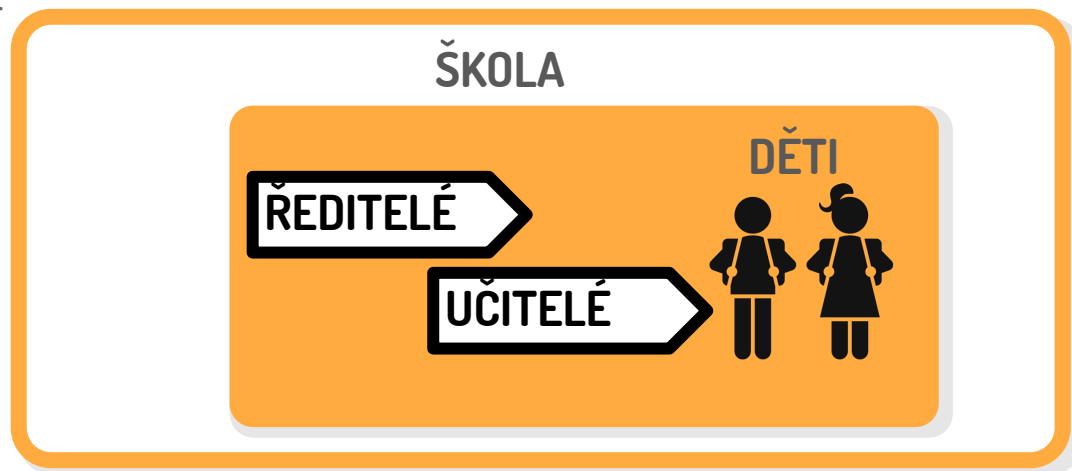
Učitelé vedou vzdělávání dětí

Učitel je nejdůležitější aktér ovlivňující kvalitu výuky podle všech dostupných studií. V našem systému je velice autonomní – rozhoduje o tom, jak (a do značné míry i co) se děti budou učit.

Ředitelé vedou školu

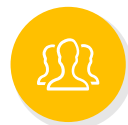
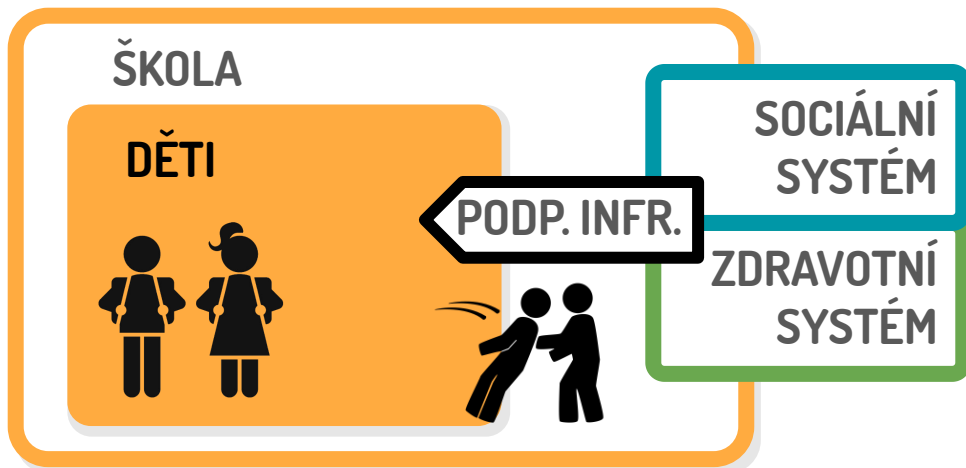
Ředitel je druhý nejdůležitější aktér. Míra autonomie a odpovědnosti českého ředitele patří mezi největší na světě. Je rozhodujícím tvůrcem kultury školy a může mít zásadní dopad na profesní učení učitelů ve svém týmu.

VZDĚLÁVÁNÍ

Podpůrná infrastruktura přidržuje nadané i děti se zátěží

VZDĚLÁVÁNÍ

Podpůrný personál ve školách

Školní psycholog, speciální pedagogové, asistenti, výchovní poradci pomáhají, aby nikdo nezůstal pozadu.

Školská poradenská zařízení

Pomáhají školám se složitějšími případy, jejich posudek je rozhodující pro získání finanční podpory.

Sociální služby

S vážnými případy pomáhá škole OSPOD a další sociální služby, které nabízejí podporu za hranicí školy.

Zdravotní systém

Fyzické a duševní zdraví je nutnou podmínkou pro kvalitní učení. Řadu učebních problémů učitelé nemohou vyřešit bez úzké spolupráce s lékařem.

Leadership nastavuje podmínky

Politici rozhodují o financích

Náš systém je trvale podfinancovaný (o cca 40 mld. méně než průměr OECD), dlouhodobě neexistuje politická shoda na prioritách, v politickém diskurzu se řeší z hlediska kvality nepodstatná témata.

MŠMT o směru a podmínkách

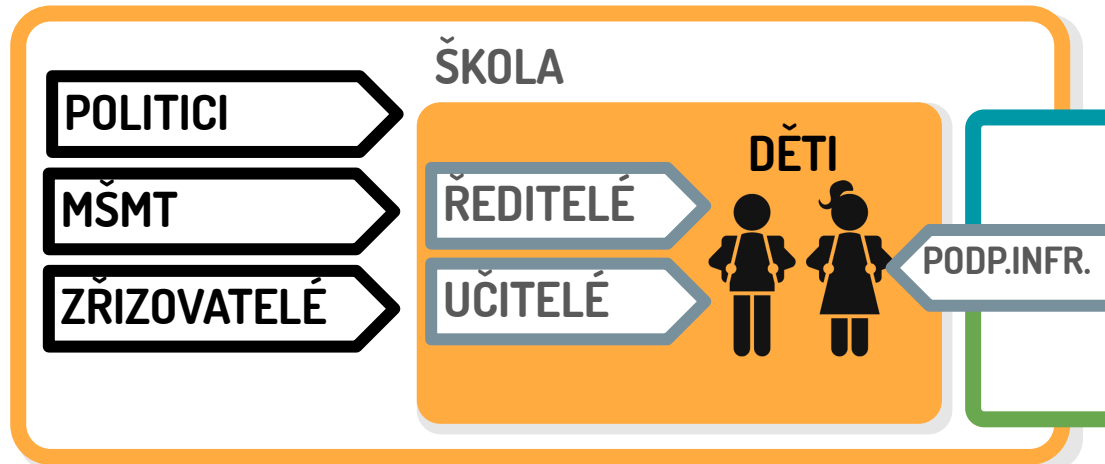
Průměrná délka funkčního období ministra školství je přibližně rok a půl. Schválené koncepční dokumenty obvykle nemají měřitelný dopad na kvalitu učení dětí. Široká odborná veřejnost i terén jsou dlouhodobě frustrováni z nekonceptního a nekonzistentního vedení (viz [Delphi](#)).

Zřizovatelé o ředitelích

Průměrný zřizovatel MŠ a ZŠ vede cca dvě školy, nijak nepodléhá vyšší úrovni řízení (MŠMT), není z vyšší úrovně metodicky veden, obvykle nemá odborné kompetence pro vyhodnocování kvality učení dětí, přesto rozhoduje o ředitelích a části financí ve školství.

VZDĚLÁVÁNÍ

Aktéři podporující kvalitu výuky mají zatím nedostatečný dopad

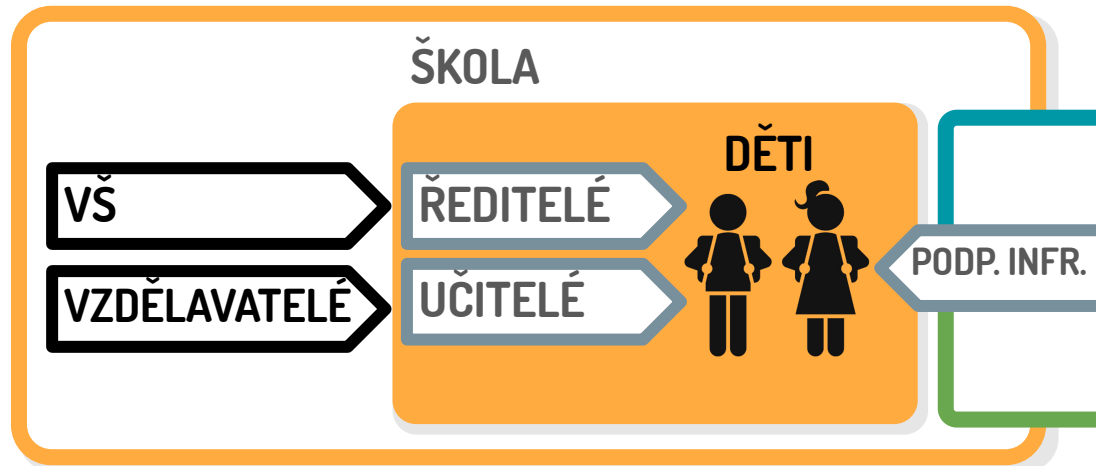
VŠ

Připravují učitele a ředitele – rozhodují o tom, kdo do profese může nebo nemůže vstoupit. Jsou extrémně podfinancované (nástupní plat VŠ učitele je nižší než nástupní plat učitele ZŠ), nesledují systematicky kvalitu uchazečů a absolventů a jejich úspěšnost v praxi a odborná komunita považuje jejich kvalitu za jeden ze čtyř největších problémů ve vzdělávání (viz [Delphi](#)). Výzkum nevytváří dostatek kvalitních podkladů pro vzdělávací politiku.

Vzdělavatelé

Přímo řízené organizace MŠMT, krajská vzdělávací zařízení a síť neziskových organizací poskytujících DVPP zahrnuje tisíce lidí. Jsou financováni převážně z nestabilních fin. zdrojů, obvykle nesledují svůj dopad na lepší učení dětí a rovné příležitosti. Během desítek let působení najdeme prokazatelný trvalý dopad na učení dětí jen u minima aktivit.

VZDĚLÁVÁNÍ

Aktéři netáhnou za jeden provaz (❗), učení dětí se nezlepšuje

ŠIRŠÍ SPOLEČNOST

INFLUENCERŮ

Akademici

Byznys

Média

NNO

Pol. strany

Poradci

VZDĚLÁVÁNÍ

POLITICI

MŠMT

ZŘIZOVATELÉ

VŠ

VZDĚLAVATELÉ

ŠKOLA

ŘEDITELÉ

UČITELÉ

DĚTI

PODP. INFR.

SOCIÁLNÍ
SYSTÉM

ZDRAVOTNÍ
SYSTÉM

RODIČE

3

CO DOKÁŽE ZLEPŠOVAT UČENÍ DĚTÍ?

teorie změny

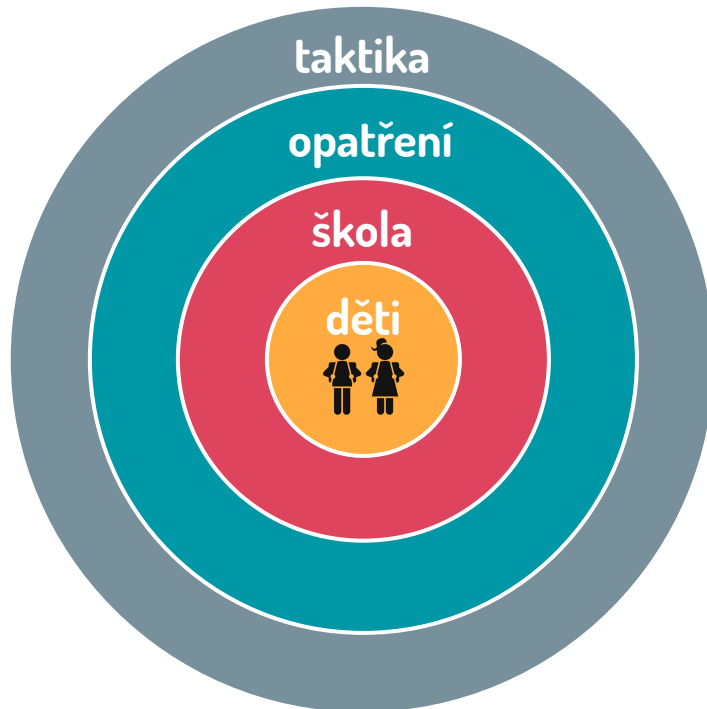
Cíle a prostředky jsou na různých úrovních

Děti

Cíle musejí být na úrovni dětí – zaměřené na jejich učení, well-being a rovné šance.

Škola

Jaké potřebujeme učitele, ředitele a podpůrnou infrastrukturu, abychom cílů s dětmi dosáhli.

Opatření

Jak zajistíme, že učitelé, ředitelé a podpůrná infrastruktura bude dobrá.

Taktika

Jak se dostaneme k tomu, že se opatření zrealizují.

Jak vypadá škola, která to dokáže

Učitelé

Učitelé vytvářejí a udržují vztahy založené na vzájemné důvěře, vytvářejí podnětné příležitosti pro učení každého žáka, vyhodnocují své dopady na učení dětí s oporou o důkazy. Profesně se učí zejména přímo ve své výuce, svou výuku připravují a reflektují ve spolupráci s kolegy a experty.

Ředitelé

Ředitel trvale zařizuje, že se v jeho škole každé dítě učí naplno a s radostí: získává ostatní pro vizi školy, v jejímž centru je dítě, jeho učení a rozvoj; buduje učící se a otevřené společenství; vytváří prostor a zajišťuje podporu pro naplňování vize; neustále sleduje dopad na děti a jejich učení.

Podpůrná infrastruktura

Podpůrná infrastruktura nenechá nikoho vypadnout – vždy je tu někdo, kdo dokáže nejslabší, ale i nejnadanější děti podpořit.

Učí se v ní různé děti společně

Neselektujeme děti podle intelektu, sociálního zázemí, národnosti ani žádného jiného kritéria. Děti se nejvíce naučí v heterogenních skupinách. Heterogenní školy jsou také jedním z mála míst rozvíjejících soudržnost celé společnosti.

Nejlépe toho dosáhneme, když (I):

Vyjdeme ze zkušeností úspěšných vzdělávacích reforem.

Zacílíme na děti,

Vybereme omezené množství sledovatelných cílů zaměřených na učení a rozvoj dětí.

učitelé to vezmou za své,

Klíčoví aktéři (učitelé, ředitelé, politici, rodiče a další) budou zapojeni a ztotožnění s cíli i procesem.

budeme se učit

Celý proces budou všichni aktéři chápat jako společné učení, které nikdy nekončí.

a sledovat dopad.

Dosahování cílů a dílčích úspěchů bude průběžně sledováno, vyhodnocováno a komunikováno s cílem zlepšovat se na všech úrovních (učitelé, ředitelé, region, stát).

Nejlépe toho dosáhneme, když (II):

Vyjdeme ze zkušeností úspěšných vzdělávacích reforem.

Vyjdeme z toho, co se daří,

Zvolíme pozitivní přístup a budeme stavět na tom, co už se daří.

budeme stavět na učitelích

Budeme stavět na učitelích – na rozvoji jejich motivace a schopností vyhodnocovat dopad na děti a zlepšovat na základě toho vlastní práci, na jejich schopnostech vzájemného kolegiálního učení i učení od expertů.

a budovat kapacity.

Budeme cílit na budování kapacit, zlepšování každodenní praxe a vzájemné spolupráce těch, kteří vytvářejí učitelům podmínky a podporu v jejich práci – ředitelů, podpůrných profesí, regionálních i státních leaderů a úředníků.

Nejlépe toho dosáhneme, když (III):

Vyjdeme ze zkušeností úspěšných vzdělávacích reforem.

Zajistíme leadership,

Zajistíme silný, koordinovaný a spolupracující leadership ve školách, regionech i na státní úrovni.

dáme víc, kde je víc potřeba

Větší pozornost, podporu a zdroje věnujeme tam, kde jsou náročnější vzdělávací potřeby (např. z důvodů rodinné zátěže apod.).

a propojíme resorty.

Zapojíme další resorty, abychom mohli řešit komplexní potřeby dětí (MPSV, MZdr).

4

CO VŠECHNO JE TŘEBA UDĚLAT?

praxe změny

Na co je třeba se zaměřit?

30

UČITELÉ

získávat co nejkvalitnější
a více podporovat současné

PODPŮRNÁ INFRASTRUKTURA

zajistit dětem komplexní podporu uvnitř
i vně škol

VEDENÍ

mít společné cíle, získat podporu
stakeholderů pro změnu, sledovat
dopad a kompetentně vést

ŠKOLA

DĚTI

ŘEDITELÉ A ZŘIZOVATELÉ

získávat co nejkvalitnější a začít
pedagogicky vést a podporovat
současné ředitele

RODIČE A VEŘEJNOST

zajistit vyšší podporu veřejnosti
a účast potřebných dětí
ve vzdělávání

ZDROJE

zajistit dostatečné, udržitelné
a motivační financování

Na co je třeba se zaměřit?

UČITELÉ

1. Získat **kvalitní nové učitele**.
2. Vytvořit podmínky pro **profesní učení všech začínajících i stávajících učitelů**.

PODP. INFRASTRUKTURA

3. Zajistit lidem **ve škole podporu** od dostatku kvalitních **školních poradenských pracovníků**.
4. Zesílit, propojit a **zvýšit kvalitu podpůrné struktury kolem škol** (školská poradenská zařízení, zdravotní a sociální služby).

ŠKOLA

DĚTI

ŘEDITELÉ A ZŘIZOVATELÉ

5. Získat **kvalitní nové ředitele** – pedagogické leadery.
6. Vytvořit **systém trvalého rozvoje ředitelů** – pedagogických leaderů.
7. Vytvořit **střední článek vedení** zaměřený na pedagogický rozvoj škol.

RODIČE A VEŘEJNOST

14. Získat **podporu veřejnosti** pro změny a investice do vzdělávání.
15. Zvýšit **účast v předškolním vzdělávání** dětí ohrožených školním neúspěchem.

VEDENÍ

8. **Společně zformulovat sdílené hodnoty, vzdělávací cíle** a indikátory zlepšení, se kterými se ztotožňuje většina klíčových aktérů.
9. **Trvale sledovat dopad** na všech úrovních systému (učitel, ředitel, region, stát) s cílem učit se zlepšovat svou práci.
10. Cíleně **zvyšovat rovné šance**.
11. **Odbřemenit ředitele škol**.
12. **Zvýšit odborné kapacity úředníků** (zejména implementace).
13. **Zajistit dlouhodobou kontinuitu** a konzistenci řízení vzdělávacího systému.

ZDROJE

16. Zajistit **růst mezd** ped. pracovníků.
17. Zajistit **udržitelné zdroje** pro realizaci všech opatření.

Jaké jsou podmínky úspěchu?

Aneb co když nebude zajištěno, změna pravděpodobně nebude úspěšná.

KNOW-HOW – Víme, jak to udělat

Příklady/modely ověřené praxí. Víme, jak to udělat, máme se koho zeptat.

LIDI – máme dost kompetentních lidí

Lidi, kteří mají výsledky. Je jich dost na to začít. Jsou motivovaní pomoci. Umíme jich získat dost na pokrytí celého systému.

VŮLE – decision makeři jsou motivovaní

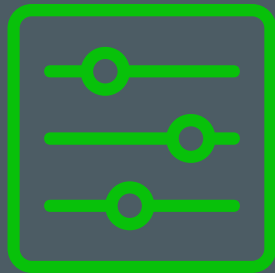
Je tu vůle rozhodnout o zdrojích a že se to má realizovat. Jsou tu realizátoři ochotní výzvu vyslyšet.

ZDROJE – máme finance, podmínky i výbavu

Dost na to, abychom začali a s potenciálem dalšího navyšování v návaznosti na budování kapacit. Ne víc, než umíme efektivně investovat.

NÁČRT JEDNOTLIVÝCH OPATŘENÍ

jak jsou opatření myšlena

Získat kvalitní nové učitele

Cíle

1. Do pregraduální přípravy a do profese každoročně vstupuje dostatečné množství (tj. cca 7500) zájemců s vysokou motivací učit a s nejvyššími studijními předpoklady.
2. Přípravné programy sledují kvalitu absolventů, která systematicky roste.
3. Příprava je propojená s podporou začínajících a uvádějících učitelů.

Proč je to důležité

Kvalita učitelů na vstupu do profese je prokazatelně důležitá z pohledu výzkumu i odborné veřejnosti. Investice do přípravy učitelů je neefektivnější investicí do kvality učitelské práce.

Jak na to

1. Zmapovat motivační faktory pro vstup (kvalitních) kandidátů do studia a do profese.
2. Vytvořit sdílenou představu kvalitního absolventa, způsob sledování dopadu, ověřit inovativní systémové modely přípravy.
3. Vzdělávat učitele budoucích učitelů na VŠ, podporovat jejich odbornost, propojení s praxí a dostávat na VŠ ty nejlepší z nejlepších jako součást kariérního posunu.
4. Výrazně zvýšit financování přípravy budoucích učitelů účelově vázaně na kvalitní programy.

Akteři (příklady)

Potenciální zájemci o učitelství (maturanti, bakaláři, lidé s chutí změnit profesi), VŠ (pedagogické fakulty a další fakulty vzdělávající učitele, Asociace děkanů pedagogických fakult, Česká konference rektorů, vybrané výrazné osobnosti akademického světa), MŠMT, vláda a poslanecká sněmovna, Národní akreditační úřad, Učitel naživo, Otevřeno, lokální studentské spolky.

Cíl

Učitelé se s využitím profesní systémové podpory zlepšují ve schopnosti reagovat na vzdělávací potřeby konkrétních dětí, které učí.

Proč je to důležité

Učitelé podle všech studií mají vůbec největší vliv na učení a pohodu dětí ve škole. Chceme-li dosáhnout výrazného zlepšení v dohledném horizontu (10 let), nemůžeme ho dosáhnout jinak než podporou stávajících učitelů. V současnosti se zaměřujeme především na programy DVPP, ačkoli z výzkumů víme, že neefektivnější je profesní učení učitelů probíhající přímo ve školní třídě formou reflektivní výuky s podporou kolegů a expertů.

Jak na to

1. Přenést těžiště profesního rozvoje učitelů do škol a zodpovědnost za ně na pedagogické leadery ve školách a přizvané experty.
2. Výrazně podpořit pedagogický leadership na školách (viz také opatření 5, 6, 7 a 13).
3. Rozvinout nabídky podpory zaměřené na celé pedagogické sbory.
4. Rozvíjet inovace přinášející do škol účinné formy profesního učení učitelů.
5. Začít systematicky sledovat dopad podpory na profesní učení učitelů.

Aktéři (příklady)

Učitelé, ředitelé, NNO zaměřené na specifické metody či téma – většina (Člověk v tísni, Elixír do škol, Heuréka, H-mat, Tereza, Post Bellum, Koučink Akademie, Jules a Jim, Projekt Odyssea, Kritické myšlení, Aisis atd.)

Komplexnější podpora sborovným: Pomáháme školám k úspěchu, JOB, Step by Step, Aisis a další

Rozvoj pedagogického leadershipu: Ředitel naživo, JOB, Akademie pro ředitele, Aisis, systémové projekty SRP a SYPO

Systémoví aktéři: MŠMT, Národní pedagogický institut ČR, krajská vzdělávací zařízení, ...

Cíle

Specializovaní pracovníci přímo ve škole podporující učení dětí zasažených jakýmkoliv typem zdravotní a socioekonomické zátěže mají pro vykonávání profese dostatek kapacit, jsou kvalitně připraveni, spolupracují s aktéry vnější podpůrné infrastruktury a dokážou na denní bázi realizovat preventivní a intervenční opatření ve prospěch každého jednotlivého dítěte ve škole.

Proč je to důležité

Zátěž dětí spojená se socioekonomicky znevýhodněným prostředím souvisí s nižšími akademickými výsledky a well-beingem dětí. Funkční meziresortně integrovaná vnější i vnitřní podpůrná infrastruktura dokáže předcházet rozvoji sociálně patologických jevů stejně jako zvyšovat šance dítěte na dosahování vyšších akademických výsledků a životní spokojenosti.

Jak na to

1. Zvýšit kapacity podpůrných profesí (školní psycholog, asistent pedagoga, metodik prevence, výchovný poradce)
 - a. Zvýšit jejich počet na školách,
 - b. odbřemenit od administrativní zátěže,
 - c. snížit výchovným poradcům a metodikům přímou vyučovací povinnost.
2. Upevnit řízení a rozvoj kvality – dobře popsat role a kompetence jednotlivých profesí, zkvalitnit přípravu a funkční metodickou podporu.
3. Podpořit spolupráci podpůrných profesí s učiteli (aby nebyli ohrožením, ale kolegy).
4. Podpořit společné profesní učení podpůrných pracovníků s učiteli navázané na vizi školy, strategii a sledování dopadu na učení a well-being dětí.

Aktéři (příklady)

Metodik prevence, výchovný poradce, asistenti pedagoga, psychologové, učitelé, ředitelé, aktéři vnější podpůrné infrastruktury, ...

Cíle

Existuje funkční vnější podpůrná infrastruktura školských poradenských zařízení, která zajišťuje podporu dítěti hned od začátku vstupu do vzdělávacího systému až po přechody mezi stupni vzdělávání a kariérové poradenství, napomáhá prevenci rizikových jevů a je učitelům partnerem pro společné řešení a prevenci rizikového chování. Školy a školská poradenská zařízení funkčním způsobem spolupracují s poskytovateli sociálních a zdravotních služeb v podpoře znevýhodněných dětí, prioritou všech zúčastněných je nejlepší zájem dítěte.

Proč je to důležité

Zátěž dětí s původem ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí souvisí s nižšími akademickými výsledky a well-beingem dětí. Funkční meziresortně integrovaná vnější i vnitřní podpůrná infrastruktura dokáže preventovat sociálně patologické jevy stejně jako zvýšit šance dítěte dosahovat vyšších ak. výsledků a životní spokojenosti.

Jak na to

1. Změnit strukturu řízení a koordinace podpůrných pracovišť tak, aby mohla účinně řešit problémy na úrovni celého regionu (kompetenci přenést na střední článek viz opatření 7).
2. Zakotvit institut case managementu na mikroregionální úrovni, zakotvit ranou a včasnou péči pro děti v psychosociálním riziku.
3. Edukovat lokální partnery v oblasti psychosociálního zdraví (praktičtí lékaři, psychologové, ambulantní lékaři, policisté, ...) a doplnit chybějící služby.
4. Vytvořit pozici koordinátora školských a školních poradenských pracovišť zajišťujícího spolupráci aktérů v podpůrné infrastruktuře (na stejném území jako střední článek).
5. Vytvářet a systematizovat programy rozvoje rodičovských kompetencí a zajistit jejich dostupnost.
6. Budovat kapacity, aby bylo dostatek kompetentních pracovníků (VŠ programy apod.).

Aktéři (příklady)

Pedagogicko-psychologické poradny, rodiče, mateřská, rodinná a komunitní centra, dětské praktičtí lékaři, zdravotníci pohotovostí a akutního příjmu, OSPOD, dětské psychiatry, dětské klinické psychologové, sociální pracovníci, NNO zaměřené na sociální služby (v konkrétním regionu), pořádková služba policie, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo práce a sociálních věcí, MŠMT, ...

Cíle

1. Do konkurzních řízení se hlásí více kvalitních uchazečů.
2. Uchazeči za svůj hlavní úkol v roli ředitele považují sledovat svůj dopad na zlepšování výsledků učení a well-beingu dětí.
3. Výběrová komise vybírá ředitele zejména podle toho, jaký z uchazečů nejlépe aspiruje na roli pedagogického leadera.

Proč je to důležité

Kvalita ředitelů je druhým nejdůležitějším faktorem ovlivňujícím výsledky dětí ve škole. Ředitel v roli pedagogického leadera je klíčovou osobou pro realizaci systematické podpory učitelů ve školách (viz opatření 2).

Jak na to

- Začít budovat pool kandidátů:
 - Zvýšením atraktivity profese (odbřemenění, platy, image)
 - Aktivní vyhledávání uchazečů a jejich podpora
- Zajistit odbornější a transparentnější výběr zaměřený na identifikaci pedagogických leaderů – buď u zřizovatelů, nebo středním článkem (viz opatření 7)

Aktéři (příklady)

Učitelé (zejména ti s potenciálem pedagogického leadershipu), ředitelé, zřizovatelé (především ti progresivní), školské rady, školské komise, poskytovatelé povinného vzdělávání pro vedoucí pracovníky (VŠ, regionální vzdělávací centra), NNO (Ředitel naživo, Koučink akademie, Akademie ředitelů, EDUin, Eduzměna, ...), MASy, Česká školní inspekce, MŠMT, Národní pedagogický institut ČR a jeho systémové projekty SYPO, SRP, ...

Vytvořit systém trvalého rozvoje ředitelů – pedagogických leaderů.

Cíle

1. Ředitelé se s využitím profesní systémové podpory rozvíjejí a zlepšují v podpoře profesního učení učitelů a zlepšování výsledků učení a well-beingu dětí.
2. Existuje funkční systémový rozvoj pedagogického leadershipu např. po linii učitel -> učitelský leader -> ředitel -> mentor ředitele / regionální leader (principal pipeline).

Proč je to důležité

Kvalita ředitelů je druhým nejdůležitějším faktorem ovlivňujícím výsledky dětí ve škole. Ředitel v roli pedagogického leadera je klíčovou osobou pro realizaci systematické podpory učitelů ve školách (viz opatření 2).

Jak na to

- Přenést zodpovědnost za rozvoj pedagogického leadershipu na některého ze systémových aktérů – nejlépe na regionální úroveň (např. střední článek vedení)
- Rozvinout v ČR efektivní systémy vzdělávání ředitelů v pedagogickém leadershipu
- Odbřemenit ředitele – více viz opatření č. 13
- Zapojit ředitele do budování „principal pipeline“

Aktéři (příklady)

Ředitelé (především pak ti neúspěšnější s potenciálem být leadeři leaderů), bývalí ředitelé, experti profesní podpory učitelů, NNO (Pomáháme školám k úspěchu, Ředitel naživo, Koučink akademie, Akademie ředitelů, EDUin, Eduzměna), progresivnější zřizovatelé, MAS, Česká školní inspekce, MŠMT, Národní pedagogický institut ČR a jeho systémové projekty SYPO, SRP,

Vytvořit střední článek vedení škol zaměřený na pedagogický rozvoj škol

Cíle

Vytvořit střední článek pedagogického vedení regionálního školství zodpovědný za:

1. vzdělávací výsledky, well-being a rovné příležitosti všech dětí na svém území,
2. výběr a podporu pedagogického vedení škol,
3. obousměrnou komunikaci při implementaci celostátních vzdělávacích reforem.

Proč je to důležité

Mnoho problémů škol není možné efektivně řešit v rámci jedné školy, ale pouze v rámci větší skupiny škol, což se u nás většinou neděje (zejména u MŠ a ZŠ). Například je nutné profesionálně podporovat vzájemné učení a spolupráci mezi školami, odborné vedení pro ředitele škol, společné sledování vývoje vzdělávacích výsledků žáků, společné řešení problémů sociálně vyloučených lokalit, finančně úsporné odběreňování škol od nepedagogické zátěže apod.

Jak na to

- Vydiskutovat a vytvořit model, jak by mohl střední článek fungovat v konkrétním kontextu České republiky. Tento model odpilotovat.
- Takový článek by měl: připravovat, vybírat a metodicky vést ředitele škol, poskytovat podporu celým školám, podporovat spolupráci mezi školami, podpůrnou infrastrukturu kolem škol, sledovat výsledky učení na regionální úrovni, odběreňovat ředitele a učitele, facilitovat komunikaci mezi centrem a školami.

Akteři (příklady)

MŠMT, Národní pedagogický institut ČR a jeho systémové projekty (SYPO, SRP, ...), Česká školní inspekce, Ministerstvo vnitra, zřizovatelé (Asociace krajů ČR, Sdružení místních samospráv, Svaz měst a obcí, ...), krajská vzdělávací zařízení, ředitelé škol (Asociace ředitelů ZŠ, ...), střešní asociace ve vzdělávání (SKAV, Unie CZESHA, ...), MAsky, NNO (Ředitel naživo, Akademie pro ředitele, Eduzměna, ...), pedagogicko-psychologické poradny, ...

Společně zformulovat sdílené hodnoty, vzdělávací cíle a indikátory zlepšení, se kterými se ztotožňuje většina klíčových aktérů

Cíle

Většina aktérů pracuje s jasnými sledovatelnými cíli vzdělávání (včetně obsahů vzdělávání), ve kterých vidí smysl a ztotožňuje se s nimi (učitelé, ředitelé, regionální i celostátní leadership a další experti podílející se na zkvalitňování výuky). Jsou také domluvené měřitelné indikátory zlepšení kvality učení dětí dosažitelné v dohledné době, které se pravidelně reflektují a vyhodnocují.

Proč je to důležité

Malý počet společných, sdílených a sledovatelných cílů indikátorů zlepšení je první předpoklad systémové změny: umožňuje zaměřit pozornost i zdroje, sledovat dopad, koordinovat činnost a mobilizuje motivaci aktérů. Hlavní cíle a indikátory úspěchu musejí být stanoveny na úrovni kvality učení a well-beingu dětí a musejí vycházet ze široké shody klíčových aktérů – především učitelů a ředitelů. Bez těchto aktérů změna není možná.

Jak na to

1. Vytvořit participativní proces s kvalitním odborným vedením, který pomůže inovovat kurikulum (zejména určit sledovatelné klíčové vzdělávací cíle), domluvit společné indikátory zlepšení kvality učení dětí a získá jednotlivé aktéry (především učitele a ředitele) pro dosahování těchto společných cílů.
2. Přispět k tomu, aby Strategie 2030+ obsahovala takto dobře nastavený participativní proces.
3. Mapovat aktéry, kteří v tom mají úspěšné zkušenosti nebo mohou být nápomocni, získat tyto aktéry pro spolupráci a sdílet know-how (příklady dobré praxe).

Aktéři (příklady)

V podstatě všichni. Prioritně pak: učitelé, ředitelé, MŠMT, Národní pedagogický institut ČR, vláda, zřizovatelé (obce, kraje), podpůrná infrastruktura, NNO (např. SKAV a jeho členské organizace, Učitel naživo, Pomáháme školám k úspěchu, Elixír do škol, H-mat, ...), sféra businessu (např. Svaz průmyslu apod.), MAPy, MAS, ...

Trvale sledovat dopad na všech úrovních systému s cílem učit se

Cíle

Všichni aktéři (učitelé, ředitelé, regionální i celostátní leadership a další experti podílející se na zkvalitňování výuky) pracují se sledovatelnými cíli, průběžně vyhodnocují své dopady na děti a zlepšují na základě těchto dat svou vlastní práci.

Proč je to důležité

Pokud učitel sleduje vlastní dopady na děti a zlepšuje na základě toho svou praxi, je to chování prokazatelně vedoucí k vyššímu dopadu na děti (Timperley, Hattie, Williams atd.) Evidence-based přístup ve vzdělávací politice je prokazatelně úspěšnější než současná praxe.

Jak na to

- Požadavek na sledování dopadu včetně personálních kapacit bude součástí všech realizovaných opatření.
- Iniciovat vznik stabilních procesů zajišťujících pravidelné dodávání interpretovaných dat aktuálního a relevantního výzkumu k decision makerům (vnitřní i vnější evaluaci).
- Identifikovat aktéry s know-how a vytvořit z nich pracovní skupinu, která bude:
 - Podporovat vyhodnocování dopadu v jednotlivých opatřeních.
 - Spolupracovat při vzniku i průběžném vyhodnocování Strategie 2030+.
 - V případě odklonu vzdělávací politiky od cílů Strategie 2030+ fungovat jako hlídací pes.

Aktéři (příklady)

Učitelé, ředitelé, podpůrná infrastruktura, zřizovatelé / střední článek, MŠMT, Národní pedagogický institut ČR, VŠ (Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání PedF UK, Institut výzkumu školního vzdělávání PedF MU, ...), Česká školní inspekce, PISA, Cermat, NNO (Pomáháme školám k úspěchu, Učitel naživo, Tereza atd.), testovací společnosti (SCIO, Kalibro), ...

Cíle

Všichni aktéři (učitelé, ředitelé, regionální i celostátní leadership a další experti podílející se na zkvalitňování výuky) cíleně zvyšují rovné šance (snižují vliv rodinného zázemí, rasy, regionu, zdravotních znevýhodnění atd.) v rámci svých běžných aktivit i formou specifických reformních opatření.

Proč je to důležité

Rozdělení dětí do různých vzdělávacích proudů dle socioekonomického zázemí, národnosti nebo rasy vede k velice odlišné kvalitě vzdělání, kterou jednotlivé skupiny dostanou, což ohrožuje soudržnost společnosti. Přístup ke stejně kvalitnímu vzdělání a) je ústavní hodnota, b) lépe rozvine potenciál všech, c) je podmínkou pro ekonomický růst jak zvýšením produktivity budoucích zaměstnanců, tak úsporou na sociálních dávkách, službách, zdravotních výdajích i snížení kriminality.

Jak na to

1. Zajistit cílenou koordinaci sociálních a vzděl. reforem na státní úrovni v souladu s principy zvyšování rovných šancí a naplňování národních strategií soc. a vzděl. politiky.
2. Snížit diferenciaci vzdělávací soustavy (strukturální selekce – víceletá gymnázia, rozdílnosti v kvalitě pedagogů, rasová selekce – romské školy aj.).
3. Zvýšit schopnost škol individualizovat výuku v heterogenních kolektivech.
4. Zvýšit kvalitu, skutečnou účast a její délku v předškolní výchově se zaměř. na znevýhodněné děti.
5. Ve financování prioritizovat mateřské a základní vzdělávání v porovnání s ostatními stupni a zajistit stabilitu ve financování podpůrných opatření (doučování aj.).
6. Snížit počty studentů, kteří opouštějí vzdělávání předčasně, např. navýšením šk. docházky nahoru.
7. Propojit meziresortní spolupráci ve vzdělávací, zdravotní a sociální oblasti (podp. infrastruktura – op. č. 3 a 4), vytvářet a systematizovat programy rozvoje rodičovských kompetencí.

Aktéři (příklady)

Učitelé, ředitelé, podpůrná infrastruktura, MŠMT, Asociace krajů ČR, rodiče, Poslanecká sněmovna PČR, Senát PČR, vláda ČR, Agentura pro sociální začleňování, NNO (sociální, zdravotní i vzdělávací oblast), MPSV, MF, ...

Cíle

Ředitelé oproti současnému stavu věnují významně větší pozornost a čas zlepšování kvality výuky, řízení změny a pedagogickému leadershipu.

Proč je to důležité

Největší dopad na výsledky žáků má, pokud se ředitel věnuje zvyšování kvality výuky, profesnímu učení učitelů a sledování dopadu na výsledky žáků. Většinu pracovní doby ředitelů však momentálně zabírá provoz a administrativa a na zlepšování kvality výuky jim zbývá pouze cca 15 % času.

Jak na to

1. Změnit očekávání od role - z provozního ředitele na pedagogického leadera.
2. Analyzovat současnou situaci - časový snímek práce ředitele, identifikovat současné i potenciální možnosti změn (kde je prostor a kde by mohl vzniknout), zmapovat motivaci aktérů k těmto změnám (co je motivuje, co jim brání).
3. Cíleně implementovat opatření na základě předchozí analýzy, předpokládáme:
 - Snížení provozní agendy ředitelů (např. zavedení pozice provozního ředitele, přesun určité agendy výš apod.)
 - Snížení rozsahů výkaznictví a eliminování duplicity.
 - Změnu systému financování - méně projektů, více systémových zdrojů.
4. Zvyšovat kompetence ředitelů, aby více delegovali.
5. Přenést zodpovědnost za výše popsané body na nově vzniklý střední článek (viz opatření 7).

Aktéři (příklady)

Ředitelé škol a jejich asociace, zřizovatelé a jejich asociace, střední článek, MŠMT, NNO (Ředitel naživo, EDUin, ...)

Cíle

Zaměstnanci státní správy a samospráv chápou proces řízení změny ve vzdělávání jako svůj úkol, rozumějí cílům i důvodům vzdělávacích reforem a dokážou dílčí reformy realizovat v souladu s uvedenou teorií změny, příklady dobré praxe v zahraničí, národní strategii vzdělávací politiky a se zájmy každého dítěte.

Proč je to důležité

Ze zkušeností ze zahraničí víme, že státní správa (MŠMT) a samosprávy musejí být leaderem a realizátorem procesu řízení systémové změny. Bez pochopení principů a cílů transformace společnosti a vzdělávání nelze designovat systémové reformy ani řídit procesy implementace.

Jak na to

1. Analyzovat kompetence MŠMT ve vztahu k implementaci změn a identifikovat možné nástroje zvyšování odborných kompetencí MŠMT.
2. Analyzovat zdroje zvyšování odborných kapacit úředníků v ČR a v zahraničí.
3. Zmapovat aktéry na institucionální i individuální úrovni.
4. Prototypovat vzdělávání úředníků v konkrétních oblastech.

Aktéři (příklady)

Úředníci na všech úrovních, MŠMT, Institut pro veřejnou správu Praha, poskytovatelé vzdělávacích kurzů (nejen) pro úředníky, personální odbor MŠMT, marketingový odbor MŠMT, ...

Cíle

Vytvořit podmínky umožňující všem aktérům:

- rozhodovat se s oporou o vědecké důkazy a průběžně získávaná data o dopadu implementačních opatření;
- pracovat v prostředí, které jednotně a dlouhodobě podporuje dosahování domluvených cílů a nerozptyluje protichůdnými požadavky.

Proč je to důležité

Mezi hlavní podmínky systémového zlepšení patří: a) dodržování kultury „evidence-informed policy“ opírající se o výzkum a relevantní aktuální data, b) konzistentnost vedení a politik na všech třech úrovních (centrum, region, škola), c) držení stejného směru v celém systému minimálně 6–8 let.

Jak na to

- Posílit jednotlivé zdroje stability (a hledat další):
 - Zkompetentnit stát (především MŠMT) jakožto klíčového nositele kontinuity a konzistentnosti vzdělávací politiky – zejména jeho klíčové pracovníky (viz op. č. 12).
 - Zefektivnit řízení systému prostřednictvím středního článku vedení (viz op. č. 7).
 - Vytvořit koalici partnerů s cílem podpořit stát v držení jednoho směru dostatečně dlouhou dobu – nejlépe kolem implementace Strategie 2030+.
 - Kultivovat diskusi a držet trvale klíčová témata v prostoru významných stakeholderů.
 - Vyhledávat další osvědčené nástroje zvyšování stability (např. podobné jako Národní agentura vzdělávání ve Finsku).

Aktéři (příklady)

MŠMT, zřizovatelé, střední článek, NNO na státní úrovni vzdělávací politiky, ...

Cíle

1. Veřejnost vnímá vzdělávání jako prioritu a podporuje politiky, kteří tuto prioritu deklarují.
2. Veřejnost lokálních komunit nebrání změnám probíhajícím v konkrétních školách a regionech.

Proč je to důležité

Ze zkušenosti ze zahraničí víme, že potřeba změny ze strany veřejnosti je klíčovou ingrediencí úspěšných vzdělávacích reforem (v řadě případů byla jejich hybatelem). Má sílu vytvářet politickou objednávku. Naproti tomu víme o řadě případů, kdy lokální komunity zabráníly inovacím v konkrétních školách.

Jak na to

1. Cíleně získávat veřejnost pro změny – nekontroverzně medializovat témata změny, ukazovat příklady dobré praxe, získat pro myšlenku „mluvící hlavy“, dostat se na akce v regionech, rodičovská sdružení, zaměřit se na opinion makery.
2. Podpořit školy v komunikaci s rodiči – vytvořit na školách roli „manažer vztahů s rodiči“, jehož úkolem bude zlepšovat komunikaci s rodiči (příklad z Islandu). Nabídnout školám podporu při komunikaci s rodiči – články do lokálního tisku, komunikační materiály, akce pro rodiče s nabídkou ověřených lektorů atd.
3. Posilovat a vzájemně propojovat marketingové a PR strategie partnerů – společné akce, koordinace kampaní, sdílení zdrojů.

Aktéři (příklady)

Veřejnost, média (nejčtenější print i online, sociální sítě, youtubeři apod.), celostátní opinion makeři, lokální média, MASy, rodičovská a komunitní centra/spolky/asociace, projekty zaměřené na rodiče (Rodiče vítáni, Nevýchova apod.), EDUin, NNO mající příklady dobré praxe, ...

Cíle

Zvýšit skutečnou, kontinuální a minimálně dvouletou účast dětí ohrožených školním neúspěchem v kvalitním předškolním vzdělávání.

Proč je to důležité

Význam raného vzdělávání dokresluje skutečnost, že budoucí výsledky výrazně ovlivňuje už mateřská škola. Děti ze sociálně znevýhodněných rodin, které měly kvalitní předškolní péči, mají vyšší příjmy, lepší známky, vyšší pravděpodobnost, že dostudují, jsou vzdělanější a jako dospělí páchají méně trestných činů.

Jak na to

- Navýšit financování mateřského a základního vzdělávání v porovnání s ostatními stupni.
- Zkvalitnit přípravné i profesní vzdělávání učitelů předškolní výchovy a zvýšit saturaci kvalitních pedagogů v ohrožených regionech.
- Vytvořit státní programy cílené podpory dětem v MŠ vyskytujících se v rizikových oblastech (jazyk, doučování, kroužky na rozvoj sociálních dovedností...).
- Zavádět vzdělávací programy pro rodiče předškolních dětí, a to především v rizikových oblastech, zaměřené na pomoc rodičům s výchovou a vzděláváním dětí.
- Zkvalitnit služby OSPODu, aby nebyl represivní, ale podpůrný, a mobilizovat jej tam, kde je nečinný.
- Zlepšit kvalitu rané péče poskytované rodičům a dětem již po jejich narození.

Aktéři (příklady)

Rodiče, učitelé a ředitelé MŠ, poskytovatelé rané péče, MŠMT, MPSV, MF, OSPOD, střední pedagogické školy, VŠ (ped. fakulty), NNO (sociální služby), ...

Cíle

Průměrná výše mezd učitelů dosáhne v roce 2021 150 % jejich výše v roce 2017 čili cca 47 500 Kč.

Proč je to důležité

Abychom do profese přitáhli ty nejlepší, musíme zajistit její atraktivitu. Nízké finanční ohodnocení bývá současně největší bariérou pro vstup do učitelství.

Jak na to

- Podporovat a připomínat vládní sliby.
- Koordinovaná advokační činnost na vládní a sněmovní úrovni za navýšení platů, zapojit NGOs operující v mediálním a advokačním prostoru.
- Na zvýšení nominálních platů učitelů o 10 % v roce 2020 (od ledna) bude třeba 10 mld. Má-li dojít k dalšímu 10% zvýšení i v lednu 2021, potom v roce 2021 bude vláda v roce 2021 potřebovat mít dvojnásobek, tedy 20+ mld. Tedy 10 mld. v roce 2020 a dalších 20 mld. v roce 2021.
- Klíčové bude, co vláda napíše do návrhu státního rozpočtu.

Aktéři (příklady)

Vláda, MŠMT, MF, premiér, PS PČR, Senát PČR, ČMOS, NNO advokující ve vzdělávání, ...

Cíle

1. Všechna opatření mají dostatečné zdroje pro jejich realizaci.
2. Zdroje, které hradí trvalé změny v systému (např. systém podpory učitelů, ředitelů atd.), mají trvalý charakter – nejsou závislé na krátkodobých nestabilních zdrojích (dotace EU apod.).
3. Se zdroji se nakládá efektivně a na základě principu subsidiarity.

Proč je to důležité

Zdroje jsou jednou ze 4 základních podmínek pro realizaci změny.

Jak na to

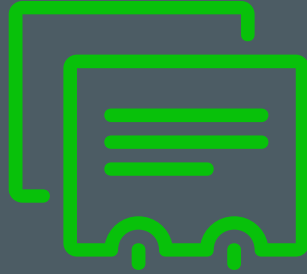
1. Začít jasně oddělovat systémové (trvalé) a projektové (dočasné) nástroje zvyšování kvality vzdělávání. Každé opatření má obě tyto roviny.
2. Realizovat audit nakládání se současnými zdroji – které již jdou směrem k uvedeným opatřením, která jdou jinam. Provést zefektivnění nakládání se zdroji – minimalizovat zdroje směřující mimo vyznačené priority a naopak přesměrovat zdroje k vyznačeným opatřením.
3. Systémové nástroje striktně financovat z rozpočtu, tzv. nárokově, bez zbytečného zatížení další administrativou na principu vysoké důvěry.
4. Projektové nástroje je možné financovat z dočasných zdrojů jako EU fondy a další jednorázové či krátkodobé příležitosti.

Akteři (příklady)

Vláda, PSP ČR, MŠMT, MF, ...

5

INFORMAČNÍ ZDROJE

ZDE

6

AUTOŘI

Autoři

Autorský tým

Vedoucí týmu

Martin Kozel

Organizační podpora

Klára Rundová

Spoluautoři

Tomáš Dvořák

Hana Krupanská

Klára Laurenčíková

Ondřej Neumajer

Vladimír Srb

Jan Vácha

Barbora Zavadilová

Odborní konzultanti

Tomáš Habart

Hana Košťálová

Daniel Prokop

Silvie Pýchová

Petra Skalická

Zdeněk Slejška

Jana Straková

Autorský tým koordinoval Učitel naživo z.ú.

učitel
naživo

Editori

Editorický tým

Vedoucí týmu
Vladimír Srb

Spolueditorky
Lenka Felcmanová
Silvie Pýchová

Editorický tým pracoval v rámci projektu SKAV z.s. Příprava Partnerství pro vzdělávání 2030+.

Finanční podpora

Dokument Sdílené priority 2030+ vznikl za finanční podpory Nadace České spořitelny.

